

Nordiskt konvent i Helsingör.

Hösten 1946 hölls ett första möte mellan representanter från de nordiska länderna för att dryfta arbetet på tidegårdens förnyelse. Det visade sig, att strävandena i de olika länderna följde likartade linjer, varför en fortsatt kontakt syntes lämplig. Detta skedde vid ett konvent i Helsingör 2—6 juni i år. Vid detta konvent var församlade representanter från Finland, Norge, Danmark, Sverige och Amerika.

Konventet omfattade tre hela dagar, och upptog en norsk, en svensk och en dansk dag med högmässa och tidegård enligt de olika ländernas traditioner, varigenom deltagarna fick leva sig in i sina broderfolks liturgiska liv. Gudstjänsterna hölls i S:t Mariæ kyrka, föredragen och förhandlingarna i Karmeliterklostret. I S:t Mariæ kyrka var ju Buxtehude en tid organist. För den skull lyssnade man alldeles särskilt, när Finn Viderö en eftermiddag spelade några av hans kompositioner. Av de föredrag, som hölls vid konventet, återfinnas kyrkoherdarna K. Peters, A. Adells, Sognepræst Sv. Aa. Nielsens och Rev. Carlton H. Malls i sin helhet i föregående och detta nummer.

Första dagens eftermiddag upptogs av korta redogörelser för det återuppvaknade tidebönsintresset i Norden. Kyrkoadj. L. Lindhagen berättade om utvecklingen i Sverige och framhöll J. Moréns betydelsefulla arbete, som resulterade i 1914 års Vesperale. Detta var dock ej någon tidegård. Men tidegårdsarbetet började nu ta fart, särskilt sedan biskop E. Rodhes bok om den liturgiska traditionen från reformationstiden kommit ut. Första häftet av tidegården kom 1924, följt av ett nytt tio år senare. 1944 kom den senaste upplagan av tidegården. Under de senare åren har bruket av tidegården blivit mycket spritt. På många platser läses daglig tidegård. Men Klosters församling i Eskilstuna är nog den enda kyrka i Sverige, där dagligen fyra tider hålles. Osby är också enastående i sitt slag. Där sjunges completoriet så gott som varje dag. Även om tidegården är hoppfull i Sverige, så återstår dock stora uppgifter. Tidegården bör bli en församlingssak men också stommen i prästens enskilda andakt.

För Danmark talade Sognepræst G. Pedersen. Genom reformationen förföll tidegården, men levde dock i någon mån kvar. Först omkring 1800 avskaffades den helt. Tidegårdens återupptagande

skedde vid de Stilla dagarna i Helsingör 1923. År 1929 utgav Theologisk Oratorium första upplagan av ett psalterium i urval sammanställt för liturgiskt bruk. Arbetet har fortskridit och för närvarande är ett fullständigt psalterium under utgivande. Det är också det viktigaste för Danmarks del, att psaltaren kommer i bruk.

Res. Kapellan A. Sandvik talade för Norge och framhöll, att det finns intresse för tidebön i Norge, dels ett direkt begär efter ett breviarium, dels en önskan om rikare liturgi. Man har länge känt behov av att ge kyrkan gudstjänstformer vid sidan av de fastställda. Flera försök har gjorts, särskilt att utforma vespern. Men de har alla varit mera konserter än bönestunder; de har aldrig haft tidebönskaraktär. De har ej heller rönt någon större framgång. År 1925 kom ett medvetet uttryck för tidegården i sällskapet Pro Ecclesia. Sällskapet upphörde dock snart. Det första, klara utslaget för ett verkligt intresse för tidegården kom, när Ordo Crucis bildades år 1933. Det var teologer och präster, som kände behov av att få tala ut med ämbetsbröder om det som rör kristen tro och ämbetets svårigheter. Man upplevde kyrkan, Norges kyrka. En orden bildades. Medlemmarna ber för varandra och har samma plan för bibelläsningen. Vid de årliga sammankomsterna firas mässa och hålles tidegård. Det breviarium, som är under utgivande, är ämnat att vara en bönbok för bröderna.

Från Island fanns ej någon representant. Men pastor E. Segelberg redogjorde i korta drag för förhållandena där. Det medeltida materialet är rikt. Island anslöt sig efter reformationen till Nidaros tradition. Reformationen gick försiktigt fram; mycket av det gamla behölls. Men år 1800 kom förstöringen genom en handbok, som då kom ut. Tidegården är sedan dess alldeles utdöd. Arbetet är mycket svårt. Sognepräst Sigurdur Pålsson som skulle ha varit med i Helsingör, arbetar för återupptagande av tidegården.

Kyrkoherde A. Nyqvist talade för Finland. Det finns blott litet intresse för tidegården i Finland. Flera försök har gjorts med konserterande tidebön, senast 1946. Kyrkoherde Nyqvist hoppades det var det sista. 1930 började man med den sjungna tidebönen för att motarbeta den konserterande. Men det blev ingen bönegudstjänst, mera ett uppträdande. Kriget kom och förhindrade det fortsatta arbetet. S:t Henrikskretsen arbetar för tidegården. Även på finskt område finns intresse för tidebön. Men både på svensk- och finskspråkigt håll gäller intresset den lästa tidegården.

Rev. Carlton H. Mall, Maywood, U. S. A., redogjorde därefter för förhållandena i Amerika. Den danska läkaren, fröken A. Bramsen, berättade om sin verksamhet som missionär bland muhammedaner. Missionsarbetet var svårt, ty de höll troget fast vid sin tro. Det som hjälpte dem till detta var, att de bad regelbundet fem gånger om dagen. Här har de kristna något att lära.

På konventets andra dag höll den norske prästen O. Saeverud ett föredrag om Tidegården i Menigheden. I Norge finns det många svårigheter vid arbetet för tidegården. Traditionen är fullständigt bruten. Kristendomen är starkt individualistisk, men också kollektivistisk. Den är känslöbetonad. Tidebönen är däremot saklig. Dessa svårigheter är dock lika stora grunder för att arbeta för tidegården. Det objektiva, det väsentliga kommer till uttryck i tidegården, likaså det allmänna prästadömet. Tidegården är också ekumenisk. För kristendomen är den kristna samvaron av stor betydelse. Tidebön är ett sätt att vara tillsammans för de kristna. Men den får ej bli ett tomt skal. Man måste leva i dess djupa liv, i det enskilda skriftermålets liv. I detta kommer den rätta subjektiviteten fram. Tidebön hör hemma i mindre sällskap. I församlingen finns det tillfälle till sådana sällskap, t. ex. i ungdomskretsar, skolor och i de kristna hemmen. Tidebönen är den kristna formen för gemenskap. I den följande diskussionen framhölls betydelsen av att ha tidebön med konfirmander och söndags-skolbarn. Man ska börja med de mindre kretsarna, men noga akta sig för sekterism. Man bör föra cellerna närmare varandra. Också skriftermålet betonades. Det är en garanti för ett inre, verkligt liv i tidebönen.

Vid den tredje dagens avslutande förhandlingar beslöt man att fortsätta den började internordiska kontakten. Nästa års konvent kom man överens om att hålla i Trondheim på inbjudan av de norska representanterna.

Karl-Erik Wallin.
